

۲۰۲۳/۰۸/۲۷

سید عظیم حسینی زراعت و مالداري (بخش: حیوانات اهلی - اسب)

اسب

لاتین: caballus انگلیسی: horse آلمانی: Pferd

اسب با نام علمی: (*Equus ferus caballus*) یکی از دو نژاد اسب وحشی (*Equus ferus*) است. این جانور پستاندار و به خانواده اسپان تعلق دارد. تکامل تدریجی (1) اسب از ۴۵ تا ۵۵ میلیون سال پیش به این سو آغاز شده است. اسب‌های نژاد *Caballus* اهلی شده‌اند، اگرچه بسیاری از آن‌ها در طبیعت آزاد زندگی می‌کنند. البته اسب‌هایی وجود دارند که هرگز اهلی نشده‌اند؛ برای نمونه اسب شوالسکی تنها نژادی است که به راستی تاکنون وحشی باقی مانده است. در زبان دری به اسب ماده، «مادیان» و به اسب نر، «نریان» می‌گویند. فرزند آنها کره اسب خوانده می‌شود. اسب را در پارسی قدیم یا اوستایی نیز اسب (*asp*) می‌گفتند. کلمه اسب (*Aspa*) که در اوستا آمده است، خود یک لغت، از دوره پیش از تاریخ و به احتمال زیاد (مادی، پارسی، اوستایی) است.

معلومات بیشتر در مورد اسب:

دوران بارداری (مادیان) نزدیک به یازده ماه است. نوزاد اسب اندکی پس از آنکه به دنیا آمد، می‌تواند روی پاهایش بایستد و بدود. اندام‌های اسب به گونه‌ای است که به آن اجازه می‌دهد بی‌درنگ سرعت خود را در برابر درندگان بالا برد. اسب توان بالایی در نگه داشتن تعادلش در هنگام دویدن دارد، همچنین می‌تواند بی‌درنگ خود را آماده نبرد یا فرار از دشمن کند. بیشتر اسب‌های اهلی در میانه دو تا چهار سالگی زیر زین یا مهار، تمرین می‌بینند. اسب در پنج سالگی کاملاً بالغ می‌شود و می‌تواند میان ۲۵ تا ۳۰ سال عمر کند. اسب‌ها می‌توانند به

صورت ایستاده و نشسته بخوابند. آن‌ها به دلیل زندگی در دنیای آزاد یادگرفته‌اند که چگونه به خواب سبک روند در حالی که ایستاده‌اند و در حال چرت زدن بر زمین نیفتند. یک اسب هنگامی که در یک دسته با دیگر اسب‌ها است بهتر می‌خوابد چون در این هنگام برخی به خواب می‌روند و برخی دیگر آماده و بیدارند و نگهبانی می‌دهند. اگر اسب تنها گذاشته

اسب آخال که باورلی ترکیه ی
از اجداد نژاد تورپور

شود نمی‌خوابد چون به صورت طبیعی یادگرفته است که مراقب خطر باشد و پیرامونش را نگاه کند. اهلی‌سازی اسب به احتمال بسیار در ۳۵۰۰ سال پیش از میلاد مسیح در آسیای میانه انجام شد. دو منبع اصلی برای آگاهی بر اینکه این جانور چه هنگام و کجا برای نخستین بار اهلی شدند در دسترس می‌باشند. نخست، یافته‌های باستان‌شناسی و دوم مقایسه میان دی‌ان‌ای به دست آمده از اسب‌های امروزی با آنچه از استخوان‌ها و دندان‌های بازمانده اسب‌های باستانی یا

نژادهای اسب:

نژادهای گوناگون اسب به دلیل نیاز به دارا بودن خصوصیات مشخص در اندامشان، که برای انسان‌ها سودمند بودند، پدید آمدند. از جانب دیگر، نژاد اسب بسته به خوی جانور، دارای سه دسته مهم است: اسب‌های سرزنده یا «پُرحرارت» که می‌توانند سرعت‌های بالا داشته باشند، اسب «خونسرد» مانند اسب‌های بارکشی و اسبچه که برای کار سنگین و

سرعت کم اند، و « اسپ‌های خون‌گرم» که از ترکیب دو نژاد دیگر به دست آمده‌اند که برای سواری‌های با هدف خاص آموزش می‌بینند و در اروپا معمول هستند. امروز بیش از ۳۰۰ نژاد پرورشی اسپ در جهان وجود دارد که هرکدام برای هدف خاص پرورش می‌یابند. از این رو، نژادی خالص‌شده اما قوی‌هیكل همچون اندلوس برای استفاده باربری و سواری شکل گرفت. اسپ‌های سنگین‌وزن به دلیل نیاز به انجام کارهای سنگین در کشتزارها و کشیدن گادی‌های سنگین، دیگر نژادها نیز برای کارهای سبک زراعت، سوارکاری و ورزش، یا صرفاً زیبایی و به عنوان جانور خانگی پرورش یافتند. در غرب، این روند انتقال خصوصیات از یک والد به نسل پس از خود در دفترچه‌هایی مخصوص به ثبت می‌رسید.

موارد استفاده از اسپ در جهان:

از دیرباز اسپ‌ها در میدان‌های جنگ مورد استفاده قرار داشته و مزید بر آن در موارد گوناگونی مانند کار به صورت اسپ پلیس در مراسم رسمی یکتعداد از دول جهان، کار در زراعت، انتقالات کالا های تجارتي، نامه رسانی، کارهای تفریحی، سینما و سپورتي موارد استفاده داشته‌اند و به همین دلیل فنون و ابزارهای سوارکاری و کنترل اسپ بسیار گسترده و متنوع اند. محصولات و تولیدات بسیاری از اسپ به دست می‌آید که از آن جمله می‌توان به: گوشت، شیر، مو، استخوان، پوست و برداشت مواد دارویی از اندرر ماديان باردار اشاره کرد. انسان‌ها برای اسپ‌های اهلی، خوراک، آب، پناهگاه، مراقبت‌های طبي و نعل فراهم می‌کنند.

نام اسپ همواره با صفتی مانند چابکی همراه بوده است، اما اتفاقاً اسپ شاعر معروف شایق جمال مشکلی داشته که شکایت کنان گفته است:

اسپکی دارم زار و زیون

میرود شب در میان تا چهلستون

تربیه اسپ در افغانستان عمومیت داشته مردم از اسپ به عنوان وسیله ترانسپورت و ورزش استفاده می‌کنند. به جز مردم قزاق دیگر ملیتها از گوشت اسپ استفاده نمی‌کنند و یا کمتر استفاده میکنند. مردم صرف از موی دم اسپ برای دام شانندن استفاده می‌کنند. اسپ های افغانستان در جسامت فرق دارند. نوع اسپ‌های خوب افغانستان را به نام مزاری قطعنی ترکمنی هراتی و یابو (اسپ ماده) می‌نامند. غذای خوب برای اسپ جو است.

کالبدشناسی اسب حدود یک سده پس از دوران طلایی اسلام سده ۱۵ (میلادی). این تصویر یک سند مصری است که در

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

اسپ در بزکشی :

مسابقات بزکشی در شمال افغانستان

بزکشی یکی از بازی‌های ملی افغانستان است که فقط با اسپ چابک دو سپورتی که صرف به همین هدف تربیه میشوند، انجام شده می‌تواند.

بزکشی (کشیدن بز) یک بازی سنتی گروهی است که سوار بر اسپ انجام می‌شود. بزکشی در میان اقوام شمال افغانستان از زمان سکاها تا دهه‌های اخیر، به عنوان میراثی از دوران گذشته باقی مانده است. این بازی در ردیف بازی‌های ملی و بین‌المللی افغانستان شمرده می‌شود. مردم ازبک ترکمن و تاجیک صفحات شمال افغانستان به اسپ علاقه داشته و چاپ اندازان ماهر دارند. بازی کنان بزکشی را به نام چاپ انداز می‌گویند. بازی

بزکشی پس از سال ۱۳۴۵ در سطح جهان منحصیث بازی افغانی شمرده شد. کشورهای ازبکستان تاجکستان ترکمنستان قزاقستان و قرغیزستان که روابط تاریخی فرهنگی و نژادی با مردم شمال افغانستان دارند پس از دریافت استقلالیت این بازی را نیز جز سپورت ملی خود اعلان کرده اند. بزکشی به صفت بازی فرهنگی کشورهای آسیا میانه شناخته شده است. امکان آن میرود که در آینده میلیون‌ها تماشاچی برای تماشای این بازی مردانه اشتراک کنند. همچنان اسپ در افغانستان، در سپورت های نیزه بازی و مسابقات تیزدوانی نیز مورد استفاده قرار می‌گیرد. نظر به احصائیه سال ۲۰۰۳ ، افغانستان دارای ۱۴۰۰۰۰ رأس اسپ بوده است.

اسپ در سینما:

اسپ منحصیث وسیله ای اصلی بزکشی و هم سپورت بزکشی در چندین فیلم سینمایی به نوعی حضور داشته است.

- 1- هالیوود در ۱۹۷۰ فیلمی با نام سوارکاران به انگلیسی: (the Horsemen) با بازی آنتونی کوبین، عمر شریف و جک پالاس بر اساس داستانی از ژوزف کسل درباره بزکشی ساخت.
- 2 - فیلم هندی خدا گواه با یک صحنه بزکشی آغاز می‌شود.
- 3 - در صحنه‌های ابتدایی فیلم رامبو ۳ نیز بزکشی حضور دارد.
- 4 - در فیلم کابل اکسپرس ۲۰۰۶ نیز صحنه ای از بزکشی دیده می‌شود.
- 5 - در سال ۲۰۱۲، فیلمی در سینمای هالیوود ساخته شد به نام Buzkashi Boys که نمایان گر بازی بزکشی در افغانستان است.

Source of photos: https://www.google.de/advanced_image_search

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند

معانی لغات:

تطور: تغییر، دگرگونی

(1) (اسم) نظریه ای در باره تکوین، ارتقا، و تکامل جانداران و گیاهان که طبق آن نخستین موجودات جاندار از نوع واحد بوده و بنابر قوانین طبیعی در طی میلیون ها سال تنوع پیدا شده و نوع های مختلف به مرور زمان تکامل یافته و به صورت جانداران کنونی درآمده اند.

به صفحه قاموس کبیر افغانستان خوش آمدید

تیم بنیان گذار این قاموس آرزو دارد، داشته های این گنجینه که نمایانگر اصالت افغانستان باستان است شما را تا حد لازم مدد رساند